

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _____ банківської справи _____
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності _072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою _____ Банківська справа _____
(назва освітньої програми)

на тему: «_ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА БАНКУ_»

Виконавець:

студент _4 курсу ЦЗФН
_ Степаненко Юрій Сергійович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

канд.екон.наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
_Тарасевич Наталія Вадимівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасні умови розвитку банківського середовища дозволяють виділити одну з найважливіших складових успішного і прогресивного функціонування комерційного банку - проведення ефективної депозитної політики. Розробка і реалізація банками ефективної депозитної політики, націленої на забезпечення стійкості ресурсної бази та підвищення якості процесу трансформації приватних заощаджень в інвестиційні ресурси, перетворилася в найважливішу умову поліпшення фінансового стану окремих банківських інститутів і банківської системи країни в цілому. Особливу роль депозитна політика відіграє у фондуванні вітчизняних банків, що викликано переважанням в структурі ресурсної бази банківських установ депозитних джерел. Зміна умов залучення коштів в економіці зі значною волатильністю обумовлює доцільність постійного вдосконалення методологічних основ в частині формування депозитних ресурсів, що визначає актуальність обраної тематики. Депозитна політика формує не тільки більшу частину ресурсів банку, але і його кредитний потенціал, і ефективність фінансової діяльності. Все це обумовлює вибір теми дослідження.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення депозитної політики банку.

Завдання дослідження:

- теоретично обґрунтувати сутність, принципи формування депозитної політики банку;
- визначити роль депозитної політики у забезпеченні достатності ресурсного потенціалу банку;
- сформулювати основні цілі та завдання депозитної політики банку;
- обґрунтувати механізм реалізації депозитної політики з виділенням його основних елементів;
- провести оцінку структури і динаміки депозитної бази ПАТ «Ощадбанк»;
- здійснити аналіз банківської практики формування та реалізації депозитної політики;
- запропонувати перспективні напрямки оптимізації депозитної політики банку.

Об'єкт дослідження - діяльність банку з формування та реалізації депозитної політики.

Предмет дослідження - депозитна політика банку.

Методи дослідження Метод абсолютних і відносних показників; метод порівняння - для визначення причин та ступеню впливу динамічних змін і відхилень по статтях пасиву та активу банківського балансу; метод групувань - для систематизації даних балансу, балансовий метод - для визначення співвідношень, пропорцій груп взаємозалежних економічних показників, метод табличного відображення аналітичних даних - для відображення аналітичної інформації.

Інформаційна база дослідження. Законодавчі акти України з питань банківської діяльності, інструкції та постанови Національного банку України, звіти Національного банку України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених і

фахівців у сфері формування банківських ресурсів, залучення та розміщення коштів, фінансова звітність ПАТ «Ощадбанк».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 80 сторінок. Основний зміст викладено на 73сторінках. Робота містить 15 таблиць, 7 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи **«Теоретичні основи здійснення депозитної політики банку»** розглядаються теоретичні аспекти депозитних операцій як основного джерела ресурсного забезпечення банку; економічна сутність, принципи та роль депозитної політики банку; визначення механізму реалізації депозитної політики банку.

За результатами проведеного дослідження у першому розділі зроблені наступні висновки. Основу діяльності комерційного банку складають фінансові ресурси. Банківські ресурси пропонується розглядати як сукупність власних, залучених і цільових фінансових коштів банку, що знаходяться в безпосередньому розпорядженні та використовуються для здійснення повномасштабної банківської діяльності. Проведене дослідження, дозволяє дати таке визначення поняття «депозитна політика банку», депозитна політика - це розроблена і затверджена політика банку по раціональній організації і регулюванню взаємовідносин з клієнтами (юридичними та фізичними особами), з метою ефективного управління процесом залучення грошових коштів клієнтів на депозитні рахунки, спрямована на формування і використання оптимальної ресурсної бази банку. Депозитна політика банку є невід'ємним елементом банківської політики і являє собою сукупність: послідовно пов'язаних дій по залученню коштів клієнтів в банки на умовах повернення і платності; методів і способів її (політики) здійснення, що забезпечують ефективне управління депозитами з метою досягнення прийняттого рівня рентабельності та ліквідності банку.

Кожен банк, як суб'єкт депозитного ринку намагається реалізувати свої інтереси шляхом реалізації індивідуальної депозитної політики за умови врахування впливу грошово-кредитного регулювання з боку НБУ і базуючись на конкретних умовах функціонування депозитного ринку. Якісно розроблена депозитна політика, яка має максимально задовольняти різноманітні цільові потреби клієнтів шляхом розробки і впровадження модифікацій окремих депозитів, передбачає встановлення детально обміркованих параметрів депозитних продуктів.

У другому розділі **«Практичні аспекти реалізації депозитної політики банку»** проаналізовано склад та динаміка депозитного портфелю конкретного банку; зроблений аналіз ефективності використання залучених ресурсів банку та реалізації його депозитної політики.

За результатами проведеного дослідження у другому розділі зроблені наступні висновки. Діяльність ПАТ «Ощадбанк» можна оцінити як позитивну. ПАТ

«Ощадбанк» також впродовж періоду дослідження значно збільшив обсяги фінансових ресурсів, у тому числі і власний капітал. Найвище зростання демонстрував депозитний портфель клієнтів банку, який зріс загалом на 112,6% впродовж періоду дослідження. Це свідчить про вагому довіру вкладників до банку.

Кошти клієнтів ПАТ «Ощадбанк» протягом досліджуваного періоду зростали на 37,7%, при цьому найбільшу частку займають кошти населення 58,7%, і їх частка значна і досить стабільна, тобто залучені ресурси (депозитні) фізичних осіб є головним джерелом формування ресурсів банку.

Щодо якості і потенційної можливості використання цих ресурсів, то ПАТ «Ощадбанк» має значну частку дорогих фінансових ресурсів – 46,7% депозитного портфелю банку складають строкові кошти клієнтів банку. При цьому вони є досить надійними за використанням, тобто банк може гарантовано використовувати їх задля проведення активних операцій. За результатами діяльності банк майже не змінив їх частку з 46,9% у 2015 році за рахунок скорочення строкових коштів юридичних осіб та зростання строкових коштів фізичних осіб. Питома вага дешевих фінансових ресурсів, тобто депозитів до запитання незначно переважає в структурі депозитних коштів та складає на останню звітну дату 53,3% депозитного портфелю банку.

Успішний розвиток і ефективне функціонування банку неможливо без детально відпрацьованої та економічно обґрунтованої депозитної політики. Оцінка використання депозитних ресурсів може проводитися з застосуванням ряду критеріїв, що характеризують ефективність депозитної політики банку в цілому. Оцінка використання депозитних ресурсів методом коефіцієнтів дозволяє виявити кількісний взаємозв'язок між складовими ресурсного потенціалу банку.

ПАТ «Ощадбанк» характеризується дуже стабільною діяльністю впродовж періоду дослідження з тенденцією збільшення всіх економічних показників. Цим можливо пояснити достатньо високі значення більшості показників оцінки ефективності депозитної політики банку. Але негативною тенденцією є зменшення розміру чистого прибутку банку впродовж 2018 року, скорочення значень коефіцієнту стабільності клієнтської бази банку, а також зменшення коефіцієнту забезпечення депозитних зобов'язань власними коштами. Незважаючи на зниження значень окремих показників оцінки депозитної політики, ПАТ «Ощадбанк» зберігає значні конкурентні переваги банку за залученням депозитних коштів на фінансовому ринку та ефективному їх розміщенні. Тобто функціональна достатність ресурсного потенціалу знаходиться на стабільному, стійкому та достатньо високому рівні. Це є результатом активної роботи банку по стабілізації фінансової діяльності та спрямованістю до збільшення прибутковості діяльності у цілому.

У третьому розділі *«Напрямки вдосконалення депозитної політики банку»* зароблено дослідження практики формування та реалізації депозитної політики вітчизняних банків; розглянуті питання оптимізації депозитної політики банків та системи захисту депозитів.

Депозитна політика банків насамперед пов'язана із забезпеченням стабільної ресурсної бази на вигідних для банків умовах та захисту інтересів вкладників та

кредиторів. Депозитні кошти клієнтів банків України впродовж досліджуваного періоду зростали, при цьому найбільшу та відносно стабільну частку протягом періоду дослідження займають кошти населення, і їх частка збільшується, тобто залучені депозитні ресурси фізичних осіб є головним джерелом формування ресурсів вітчизняних банків. При цьому частка коштів фізичних осіб в кожному році зростає, випереджаючи кошти юридичних осіб.

Щодо якості і потенційної можливості використання цих ресурсів, то вітчизняні банки мають більшу частку дешевих фінансових ресурсів – 56,6% депозитного портфелю банку складають поточні кошти клієнтів банків. При цьому вони є не надійними за використанням, тобто банківські установи не можуть гарантовано їх використовувати для здійснення активних операцій.

Вітчизняним банкам при залученні вільних грошових коштів слід звернути увагу не тільки на цінові, а й на нецінові методи, серед яких реклама, поліпшений рівень якості обслуговування клієнтів, розширення спектра пропонованих банком послуг, комплексне обслуговування, додаткові види безкоштовних послуг. Для якісного управління депозитною базою банкам доцільно вирішувати такі завдання: визначати найбільш вигідних клієнтів, тобто таких, які забезпечать більшу стабільність депозитної бази та більш високий залишок на своєму рахунку; визначати кількість клієнтів, яких необхідно залучати для підтримання заданого обсягу депозитної бази; проводити роботу щодо залучення найбільш вигідних потенційних клієнтів, однак продовжувати утримувати й колишніх клієнтів; проводити гнучку цінову політику індивідуально для окремих клієнтів.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Формування депозитної ресурсної бази банків є одним із найважливіших завдань для забезпечення економічного зростання. Банківська система повинна мати сукупність депозитних ресурсів, достатніх як для кредитування поточних потреб суб'єктів господарської діяльності, так і для розвитку інвестиційної діяльності, формування відповідних резервів і підтримки власної ліквідності.

2. Депозитні кошти клієнтів банків України впродовж досліджуваного періоду зростали, при цьому найбільшу та відносно стабільну частку протягом періоду дослідження займають кошти населення, і їх частка збільшується, тобто залучені депозитні ресурси фізичних осіб є головним джерелом формування ресурсів вітчизняних банків. При цьому частка коштів фізичних осіб в кожному році зростає, випереджаючи кошти юридичних осіб.

Щодо якості і потенційної можливості використання цих ресурсів, то вітчизняні банки мають більшу частку дешевих фінансових ресурсів – 56,6% депозитного портфелю банку складають поточні кошти клієнтів банків. При цьому вони є не надійними за використанням, тобто банківські установи не можуть гарантовано їх використовувати для здійснення активних операцій.

3. Кошти клієнтів ПАТ «Ощадбанк» протягом досліджуваного періоду зростали, при цьому найбільшу частку займають кошти населення, і їх частка

збільшується, частка коштів населення значна і досить стабільна, тобто залучені ресурси (депозитні) фізичних осіб є головним джерелом формування ресурсів банку.

4. За результатами дослідження було запропоновано вітчизняним банкам при залученні вільних грошових коштів слід звернути увагу не тільки на цінові, а й на нецінові методи: реклама; поліпшений рівень якості обслуговування клієнтів; розширення спектра пропонованих банком послуг; комплексне обслуговування; додаткові види безкоштовних послуг; розташування філій у місцях, максимально наближених до клієнтів, пристосування графіка роботи до потреб клієнтів.

Напрямами збільшення депозитних ресурсів банку є: розвиток нових видів вкладів, які б відповідали зростаючим потребам клієнтів; стимулювання залучення ресурсів через збільшення та диференціацію процентної ставки; удосконалення порядку та методів виплати відсотків; розвиток спектра додаткових послуг вкладникам; використання різних видів цінних паперів для залучення ресурсів; підвищення якості обслуговування клієнтів.

Для якісного управління депозитною базою банкам доцільно вирішувати такі завдання: визначати найбільш вигідних клієнтів, тобто таких, які забезпечать більшу стабільність депозитної бази та більш високий залишок на своєму рахунку; визначати кількість клієнтів, яких необхідно залучати для підтримання заданого обсягу депозитної бази; проводити роботу щодо залучення найбільш вигідних потенційних клієнтів, однак продовжувати утримувати й колишніх клієнтів; проводити гнучку цінову політику індивідуально для окремих клієнтів.

З метою вдосконалення депозитної політики банку необхідно наступне:

- кожен комерційний банк повинен мати власну депозитну політику, вироблену з урахуванням специфіки його діяльності та критеріїв оптимізації цього процесу;

- необхідно розширення кола депозитних рахунків юридичних і фізичних осіб строком «до запитання», що дозволить навіть в умовах незначних фінансових накопичень повніше задовольняти потреби клієнтів банку і підвищити зацікавленість інвесторів у розміщенні своїх коштів на рахунках в банку;

- в якості одного з напрямків вдосконалення організації депозитних операцій можливе використання різних видів рахунків для всіх категорій вкладників і підвищення якості їх обслуговування;

- індивідуальний підхід (прагнення банку надати клієнту особливі пільги);

- створення системи гарантування банківських вкладів та захисту інтересів вкладників, що дозволить реально підвищити надійність банків і їх здатність виконувати покладену на банки задачу по перетворенню заощаджень громадян в інвестиції, в яких настільки гостро потребує вітчизняна економіка.